

SAMFERÐSLUMÁLARÁÐIÐ

Tórshavn, tann 21. oktober 2015

J.Nr.:

Viðgjørt: jd

Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um barsilsskipan (leingjan av barsilsfarloyvi við barsilspeningi)

§ 1

Í løgtingslóg nr. 48 frá 3. apríl 2001 um barsilsskipan, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 42 frá 6. mai 2015, verða gjørdar hesar broytingar:

- 1) Í § 1, stk. 2 og 3 verður "38" broytt til: "44".
- 2) Í § 9, stk. 1 verður "34" broytt til: "38" og "38" verður broytt til: "44".
- 3) Í § 9, stk. 2 verður "20" broytt til: "26".
- 4) Í § 9, stk. 3 og 4 verður "38" broytt til: "44".
- 5) § 9, stk. 6 verður strikað.
- 6) Í § 9, stk. 7 og 8 verður "20" broytt til: "26".

- 7) Í § 10, stk. 1 verður "42" broytt til: "48".
- 8) Í § 10, stk. 3 verður "38-42" broytt til: "44-48".
- 9) Í § 19, stk. 1 og 4 verður "0,62%" broytt til: "0,71%".

§ 2

Stk. 1. Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Stk. 2. Henda løgtingslóg er galdandi fyri foreldur at børnum, fødd ella ættleidd sama dag, sum henda løgtingslóg kemur í gildi, ella seinni, og fyri foreldur, sum eru í skipanini, og sum fáa útgjald eftir § 9. Løgtingslógin er somuleiðis galdandi fyri tey foreldur, hvørs útgjaldstíðarskeið eftir § 9 er endað, men har seinasta útgjaldið frá Barsilsskipanini ikki er útgoldið.

Viðmerkingar til lógaruppskotið

Kap. 1. Almennar viðmerkingar

Síðani Barsilsskipanin varð sett á stovn í 2001, hevur støðugt verið arbeitt fram ímóti, at rætturin til barsilsfarloyvi við barsilspeningi skuldi leingjast til 52 vikur. Hetta lógaruppskot er partur av hesum arbeiði, tí við hesum verður barsilsfarloyvið við barsilspeningi fyri biologisk foreldur longt við 6 vikum - úr 38 vikum upp í 44 vikur.

Fyri ættleiðingarforeldur verður barsilsfarloyvið við barsilspeningi langt úr 46 vikum upp í 52 vikur. Sostatt er komið á mál, tá ið umræður ættleiðingarforeldur. Víst verður annars til pkt. 1 niðanfyri.

Afturat hesum verður barsilsskipanin broytt soleiðis, at tær 2 vikurnar, sum pápin eftir verandi áseting í § 9, stk. 6, sbr. § 9, stk. 3, kann lata mammuni, verða markaðar pápanum. Hetta merkir, at pápin ikki longur kann lata mammuni part av sínum markaða barsilsfarloyvi. Fyri mammuna hevur tað tó ikki týdning, tí tíðarskeiðið, ið foreldrini kunnu býta sínámillum, sbr. § 9, stk. 2, verður langt við 6 vikum – úr 20 vikum upp í 26 vikur.

Kostnaðurin av broytingini verður fyri Barsilsskipanina settur at verða 13,7 mió. kr. í øktum barsilsútgjaldi.

Broytingarnar verða fíggaðar við at hækka gjaldið, sum bæði løntakarar og arbeiðsgevarar rinda til barsilsskipanina. Gjaldið verður hækkað við 0,09 prosentstigum úr 0,62% til 0,71%.

1. Endamálið við lógini

Uppskotið hevur til endamáls at leingja barsilsfarloyvið við lön fyri bæði biologisk foreldur og ættleiðingarforeldur. Niðanfyri er barsilsfarloyvisbýtið nærri lýst:

Biologisk foreldur

Biologisk foreldur hava rætt til barsilsfarloyvi í tilsamans 52 vikur. Eftir galdandi reglum hava foreldrini rætt til barsilsfarloyvið við barsilspeningi frá Barsilsskipanini í tilsamans 38 vikur.

Barsilspeningur ella lønarendurgjald, alt eftir um viðkomandi hevur rætt til lön undir barsil ella ikki, verður býtt soleiðis:

14 tær fyrstu vikurnar eru markaðar mammuni (verndartíðarskeiðið), 20 vikur kunnu foreldrini eftir egnum tykki býta sínámillum, og 4 vikur eru markaðar pápanum (pápin kann lata mammuni 2 av hesum vikum). **Tilsamans 38 vikur.**

Við uppskotinum verða tær 20 vikurnar longdar til 26 vikur, og býtið verður tá soleiðis:

14 tær fyrstu vikurnar eru markaðar mammuni (verndartíðarskeiðið), 26 vikur kunnu foreldrini eftir egnum tykki býta sínámillum, og 4 vikur eru markaðar pápanum (eftir uppskotinum kann pápin ikki, eins og fyrr, lata mammuni 2 av hesum vikum). **Tilsamans 44 vikur.**

Afturat hesum er galdandi, at foreldur, ið fáa 2 børn ella fleiri undir sama barnsburði, og foreldur, ið fáa barn, føtt áðrenn 32. viku í viðgongutíðini, fáa ávikavist 4 og 8 vikur lagdar afturat teimum 20 vikunum, sum foreldrini kunnu býta sínámillum.

Av tí at tær 20 vikurnar verða longdar til 26 vikur, verða serligu reglurnar um ávikavist tvíburar og børn, ið er fødd ov tíðliga, longdar samsvarandi.

Leggjast skal afturat, at mamman, sbr. § 9, stk. 1, 1. pkt. frammanundan hevur rætt til barsilspening í 4 ávikavist 8 vikur undan mettum barnsburði. Hesar vikur ávirka ikki tær 44 vikurnar eftir barnsburð.

Pápaifarloyvi

Barsilsskipanin verður broytt soleiðis, at tær 2 vikurnar, sum pápin eftir verandi áseting í § 9, stk. 6, sbr. § 9, stk. 3, kann lata mammuni, verða markaðar pápanum. Hetta merkir, at pápin ikki

longur kann lata mammuni part av sínum markaða barsilsfarloyvi. Fyri mammuna hevur tað tó ikki týðning, tí tíðarskeiðið, ið foreldrini kunnu býta sínámillum, sbr. § 9, stk. 2, verður longt við 6 vikum, úr 20 vikum upp í 26 vikur.

Tað er ynskiligt, at pápar nýta ein part av barsilsfarloyvinum. Hetta hevur týðning í javnstøðuhøpi og fyri tilknýtið til barnið. Nógv bendir á, at verandi býtið millum foreldrini eitt nú nerver karríerumøguleikarnar hjá kvinnum og er við til at skeikla lønarlagið á arbeiðsmarknaðinum, tí roknað verður við, at tað er mamman, sum er heima við børnunum megnpartin av barsilstíðarskeiðinum. Broytingin, at 4 vikur heldur enn 2 vikur verða markaðar pápanum, verður mett at hava við sær, at pápar í enn størri mun fara at velja at taka part av barsilsfarloyvinum.

Sambært tølunum, sum vórðu lögð fram í løgtingsmáli nr. 20/2013, hevur talið av pápum, sum fara í farloyvi, verið støðugt lækkandi. Føroyskir pápar brúka bara ein lítlan part av samlaða barsilsfarloyvinum. Tá ið tølini fyri pápafarloyvi í Føroyum verða sammett við somu tølini í hinum Norðurlondunum sæst, at tølini fyri pápar í Føroyum, Danmark og Finnlandi eru rættilig lág í mun til tølini fyri pápar í Íslandi, Svøríki og Noregi. Tølini vísa, at pápar í nógv størri mun fara í barsil í teimum londum, sum hava markað barsilsfarloyvi til pápan. Hetta merkir, at pápar fara í barsil, tá ið barsilsfarloyvið við lóg verður markað til teirra.

Ættleiðingarforeldur

Ættleiðingarforeldrini kunnu eftir egnum tykki býta tær fyrstu 42 vikurnar eftir móttøkuna av barninum sínámillum. Afturat hesum hevur tað foreldri, sum ikki brúkar av farloyvinum upp á 42 vikur, rætt til barsilspening í 4 vikur. **Tilsamans 46 vikur.**

Leggjast skal afturat, at tað fyri ættleiðingarforeldur samstundis er galdandi, at bæði ættleiðingarforeldrini hava rætt til barsilspening í upp til 4 vikur, áðrenn tey fáa barni, t.e. tilsamans 8 vikur. Í mun til meginregluna um, at foreldrini kunnu ikki fáa barsilspening í senn, er í hesum føri galdandi, at bæði foreldrini hava rætt til barsilspening í hesum tíðarskeiði. Hesar 8 vikurnar ávirka ikki tær 46 vikurnar eftir móttøkuna av barninum.

Við uppskotinum verða 6 vikur lagdar afturat teimum 46 vikunum, sum foreldrini kunnu býta sínámillum, og barsilsfarloyvi við barsilspeningi verður fyri ættleiðingarforeldur **tilsamans 52 vikur.**

2. Ummæli

Uppskotið hevur verið til ummælis hjá Almannamálaráðnum, Almannaeverkinum, Arbeiðsgevarafelagnum hjá Fíggjarstovnum, Arbeiðsloysisskipanini, Barsilsskipanini, Búskapar- og Løgfrøðingafelag Føroya, Ergoterapeutfelagnum, Felagnum Yngri Læknar, Fíggjarmálaráðnum, Føroya Arbeiðsgevarafelag, Føroya Handverkarafelag, Føroya Handverksmeistarafelag, Kommunala Arbeiðsgevarafelagnum, Føroya Kommunufelag, Føroya Keypmannafelag, Føroya Lærarafelag, Føroya Pedagogfelag, Føroya Prentarafelag, Føroya Reiðarafelag, Føroya Skipara- og Navigatørfelag, Føroyskir Fysioterapeutar, Havnar Arbeiðskvinnufelag, Heilsumálaráðnum, Heilsurøktarafelagnum, Heilsuhjálparafelag Føroya, Javnstøðunevndini, Kommunusamskipan Føroya, Kost- og Føðslufelag Føroya, Ljósmeistarafelagnum, Læknafelag Føroya, Maskinmeistarafelagnum, Meginfelag Útróðrarmanna, Ríkisumboðnum, Reiðarafelagnum fyri Farmaskip, S&K Felagnum, Samtak, Sjúkrarøktarfrøðingafelag Føroya, Starvsmannafelagnum, Taks, Tænastumannafelag Landsins, Yrkisfelagnum fyri Fíggjarstovnar í Føroyum, Yrkisfelag Studentaskúla- og HF-lærara og Ættleiðingarfelagnum.

Kap. 2. Avleiðingar av uppskotinum

1. Fíggjarligar avleiðingar

Uppskotið hevur ta fíggjarligu avleiðing fyri løntakarar og arbeiðsgevarar (vinnuna), at barsilsgjaldið verður hækkað við 0,09 prosentstigum úr 0,62% til 0,71%. Fyri land og kommunur hevur uppskotið ta fíggjarligu avleiðing, at land og kommunur sum arbeiðsgevarar fara at rinda hægri barsilsgjald. Í aðrar mátar hevur uppskotið ikki fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur.

Ætlaða broytingin krevur, at broytingar skulu gerast í elektronisku skipanunum, sum Barsilsskipanin brúkar. Mett verður, at teknisku umleggingarnar og umsitingarlig viðgerð annars fara at kosta uml. 250.000 kr. Talan er um eina eingangsupphædd, men hon skal tó takast við einum ávísnum fyrvirni.

2. Umsitingarligar avleiðingar

Uppskotið hevur nakað av umsitingarligum avleiðingum við sær, av tí at TAKS, sum umsitur Barsilsskipanina, skal eftirrokna barsilsgjaldið hjá teimum, sum eru fevnd av barsilsskipanini, tá ið lógin kemur í gildi, sbr. skiftisregluna í § 2, stk. 2.

3. Umhvørvisavleiðingar

Uppskotið hevur ongar umhvørvisavleiðingar.

4. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Uppskotið hevur ongar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

5. Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur

Uppskotið hevur ongar avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur.

6. Sosialar avleiðingar

Uppskotið hevur ongar sosialar avleiðingar.

Talva 1: Yvirlit yvir avleiðingar

	Fyri landið/ landsmyndug- leikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss/øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar/ felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar/ búskaparligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar				Nei	

Kap. 3. Serligar viðmerkingar

Til § 1:

Nr. 1) Ásetingin í § 1, stk. 2 og 3 verður broytt soleiðis, at samsvar er millum § 1, stk. 2 og 3, ið ásetur rættin til barsilsfarloyvið, og § 9, stk. 1, ið ásetur í hvønn mun, foreldur hava rætt til barsilspening.

Nr. 2-4) Ásetingarnar í § 9, stk. 1-4, verða broyttar soleiðis, at samsvar er millum vikutalið, ásett í § 9, stk. 1 og vikutølini, ásett í § 9, stk. 1-4.

Nr. 5) Ásetingin, sum gevur pápanum rætt til at lata mammuni tvær vikur, verður strikað.

Nr. 6) Ásetingarnar í § 9, stk. 7-8 verða broyttar soleiðis, at samsvar er millum vikutalið, ásett í § 9, stk. 1 og vikutølini, ásett í § 9, stk. 7-8.

Nr. 7-8) Ásetingarnar í § 10, stk. 1 og 3 verða broyttar í samsvari við, at barsilsfarloyvið við barsilspeningi fyri ættleiðingarforeldur verður longt.

Nr. 9) Til tess at fíggja broytingina er neyðugt at hækka barsilsgjaldið við 0,09 prosentstigum úr 0,62% til 0,71%.

Til § 2:

Í stk. 1 er ásett, at lögtingslógin kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Í stk. 2 er skiftisregla, sum ásetur, at foreldur at børnum, ið eru fødd ella ættleidd sama dag, sum lógin kemur í gildi, eru fevnd av broyttu lógini. Somuleiðis er ásett, at tey foreldur, sum eru í skipanini, og sum fáa útgjald eftir § 9, eisini eru fevnd av lógarbroytingini. At enda er ásett, at foreldur, hvørs útgjaldstíðarskeið eftir § 9 er endað, men har seinasta útgjaldið frá Barsilsskipanini ikki er útgoldið, eisini eru fevnd av lógarbroytingini.

Seinasti partur av skiftisregluni, t.e. foreldur, sum eru í skipanini, og sum fáa útgjald eftir § 9, og foreldur, hvørs útgjaldstíðarskeið eftir § 9 er endað, men har seinasta útgjaldið frá Barsilsskipanini ikki er útgoldið, skal skiljast soleiðis, at hesi fáa tær 6 vikurnar lagdar afturat tí farloyvi, sum tey høvdu rætt til undan lógarbroytingini.

Líknandi skiftisregla varð ásett í lógarbroytingini í barsilslógini frá mai 2014. Ítøkiliga merkir broytingin, at foreldrini í báðum førum sínámillum avgera, hvør teirra tekur tær 6 vikurnar, sum við hesum lógaruppskoti verða lagdar afturat tíðarskeiðinum, foreldur hava rætt til barsilsfarloyvi við barsilspeningi. Tær 6 vikurnar verða ikki av sær sjálvum lagdar til ávikavist tann, sum var í farloyvi, ella tann, sum júst hevði verið í farloyvi, tá ið lógin fær gildi.

Samferðslumálaráðið, XX. oktober 2015

Henrik Old
landsstýrismaður

/ Rúni Joensen